

BARWNIKI KRWAWNIKA

BARWNIKI KRWAwnIKA

ALBUM PREZENTUJĄCY
POTENCJAŁ BARWIErSKI
KRWAwnIKA POSPOLITEGO

Aleksandra Bystry + Twórcze Kobiety z Różnych Stron Świata
lato-jesień 2020

DZIKIE BARWY

OPOWIEŚĆ O KOLORACH

Bohaterem tego albumu jest krwawnik pospolity (*Achillea millefolium*). Jego właściwości barwierskie zgłębiały uczestniczki projektu BARWNIKI KRWAWNIKA. Projekt ten polegał na tym, że przygotowałam dla każdej z osób zestaw zabejcowanych wcześniej włókien, a dodatkowo dla części z nich jedną lub dwie zaprawy. Do projektu zgłosiły się same kobiety, początkowo myślałam, że będzie on miał charakter lokalny, ale wśród farbiarek są mieszkanki Danii oraz Anglii. Zadaniem chętnych było samodzielne zebranie rośliny, pofarbowanie włókien w domowych warunkach oraz odesłanie ich do mnie wraz z krótkim opisem tego procesu.

Zależało mi na tym, żeby pośród uczestniczek były osoby o różnym stażu w barwieniu, zarówno zaawansowane, jak i początkujące. Ten projekt nie zakładał wyłącznie „udanych” efektów, to miało być wspólne, zdalne doświadczenie, pokazujące różnorodność i możliwości, jakie daje jedna roślina. Marzyłam o stworzeniu impresji, kolorowego pamiętnika o konkretnym gatunku barwierskim. Moją podpowiedzią był jedynie lakoniczny przepis na przygotowanie kąpieli barwiącej i samo farbowanie, ale pozostawiłam uczestniczkom pełną wolność w tworzeniu własnych modyfikacji i odejściu od moich wskazówek. Dziewczyny farbowały używając różnorodnych części ziela, każda w unikatowych warunkach, używając innych naczyń i korzystając z różnych źródeł wody itp. Te zmienne, wraz z inwencją kobiet, pozwoliły na stworzenie bardzo ciekawej, bogatej, palety kolorów.

Wiele uczestniczek projektu „wciągnęło” się w barwienie krwawnikiem i poszerzyły spektrum próbek o własne włókna bejcowane przez siebie innymi odczynnikami. Część z nich dołączyłam do kart albumu i oznaczyłam gwiazdką. Pozostałe znalazły swoje miejsce w suplemencie prezentowanym online.

Dziękuję Wam, Twórcze Kobiety z Różnych Stron Świata za udział w projekcie, to była niezwykła przyjemność wspólnie z Wami stworzyć taką barwną opowieść o krwawniku!

Aleksandra Bystry // DZIKIE BARWY

INFORMACJE TECHNICZNE
WŁÓKNA, BEJCE I ZAPRAWY W PROJEKCIE

TKANINY I DZIANINY

bawełna
len
wełna
jedwab
konopie
bambus
juta
len z bawełną

BEJCE STOSOWANE PRZED FARBOWANIEM

liście sumaka octowca
owoce migdałecznika chebułowca
owoce dębu czerwonego
owoce dębu szypułkowego
mleko sojowe
mleko od krowy
ałun

ZAPRAWY STOSOWANE PODCZAS FARBOWANIA

ałun
siarczan żelaza

*próbki od uczestniczek

ODSŁONA 1

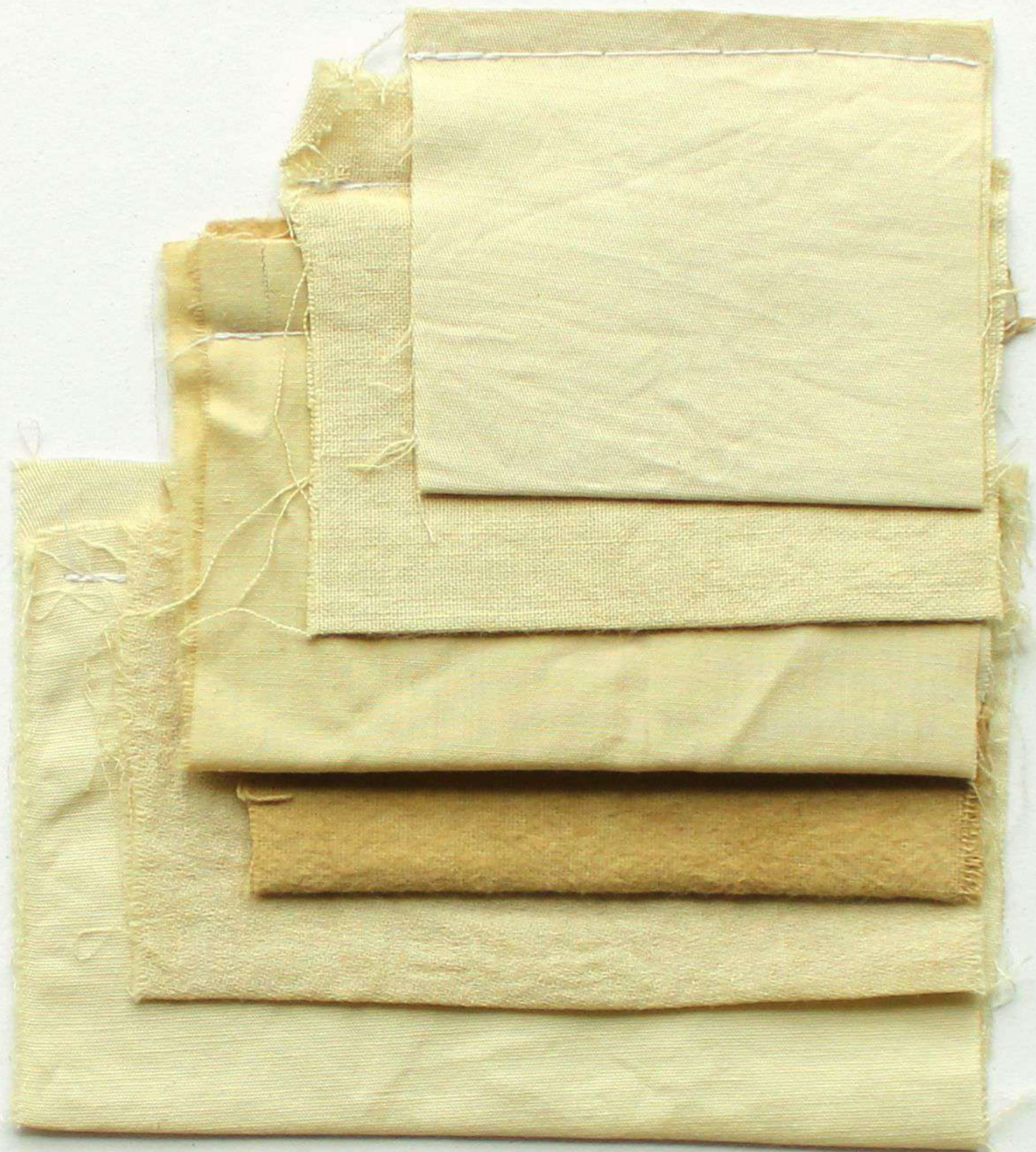
bawełna // mleko od krowy
len // migdałecznik
bawełna // mleko od krowy
bawełna // mleko sojowe
bawełna // migdałecznik
bawełna // bez bejcy

Ola

Dziwnów, zachodniopomorskie

// świeże ziele //
zbiór: plac zabaw

Użyłam przefiltrowanej wody z kranu (choć kusilo mnie, żeby użyć wody morskiej). Zapach kąpieli barwiącej był nieziemsko piękny. Zostawiłam w niej włókna na około 6 godzin. Cała przygoda bardzo przyjemna i pachnąca.

ODSŁONA 2

konopie // migdałecznik
konopie // alun
len // bez bejcy
bawełna // dąb czerwony
bawełna // mleko sojowe
bawełna // alun

Jola Michalska

Leoncin, mazowieckie

// świeże ziele //

zbiór: łąka przy Parku Kampinoskim

Roztwór barwiący był bardzo skoncentrowany - ok. 80g ziela ok.1,5l wody studziennej. Podczas gotowania w kuchni unosił się intensywny - ziołowo - kwaskowo - słodkawy zapach. Bardzo charakterystyczny, przywołujący jakieś wspomnienia. Tkaniny moczyły się w roztworze jeszcze kilka godzin. Wypłukane czystą zimną wodą ze studni.

ODSŁONA 3

jedwab // bez bejcy
konopie // migdałecznik
len // mleko sojowe
bawełna+len // sumak
bawełna // migdałecznik
bawełna // bez bejcy

Joanna Nitkomaniaczka // nitkomaniacy.pl

Warszawa, mazowieckie

// świeże ziele //

zbiór: pole pod Warszawą

W czasie gotowania zaskoczył mnie zapach - był intensywny - a świeże zioło zerwane było bezzapachowe. Próbki farbowałam całą noc - ale na własne potrzeby wykonałam próbkę, którą wyjęłam już po trzech godzinach. Z tej właśnie próbki uszyłam misia.

ODSŁONA 4

bawełna // migdałecznik
len // migdałecznik
bawełna // bez bejcy
bawełna // mleko sojowe
len // sumak
bawełna // alun

Katarzyna // naturalne.inspiracje

Biała Podlaska, lubelskie

// świeże całe ziele //
zbiór: łąka nad rzeką

Ziele krwawnika przed gotowaniem moczyłam przez noc w wodzie ze studni przydomowej. Zauważyłam, że przez ten czas puściło trochę koloru. Gotowałam ziele ok. 1,5h starając się nie doprowadzić do wrzenia. Użyłam emaliowanego garnka i drewnianej łyżki. Próbkę moczyły się całą noc. Kolor przed wysuszeniem był żółto-zielony.

ODSŁONA 5

jedwab // bez bejcy
konopie // migdałecznik
len // mleko sojowe
bawełna // ałun
len // ałun
bawełna // mleko sojowe

Magdalena

Wrocław, dolnośląskie

// świeże całe ziele //
zbiór: pola niedaleko osiedla

Próbki moczyłam ok. 1-1,5h do nasycenia. Mój chłopak powiedział, że zapach przypomina mu fasolę gotowaną. Było to moje pierwsze farbowanie i jestem zachwycona. Użyłam wody z kranu i kuchenki indukcyjnej.

ODSŁONA 6

bawełna // mleko od krowy
bawełna // migdałecznik
konopie // migdałecznik
bawełna // mleko sojowe
bawełna // mleko sojowe
bawełna // alun

Sonia

Tułowki, Warmia

// całe ziele suszone, zebrane w połowie sierpnia //
zbiór: łąka za domem (dzikie nieużytki)

Próbki namoczyłam na noc, krwawnik gotowałam 2h na wolnym ogniu (woda z kranu, bardzo twarda, niechlorowana; garnek ze stali nierdzewnej), odstawiłam na kolejne 2h odcedziłam, dodałam siarczanu, zagotowałam i wrzuciłam próbki (odciśnięte), gotowałam 40 minut i odstawiłam na kolejne 2h.

ODSŁONA 7

len // migdałecznik
bawełna // dąb czerwony
bawełna // migdałecznik
bawełna // mleko sojowe
konopie // migdałecznik
bawełna // bez bejcy

Elżbieta Wierdak

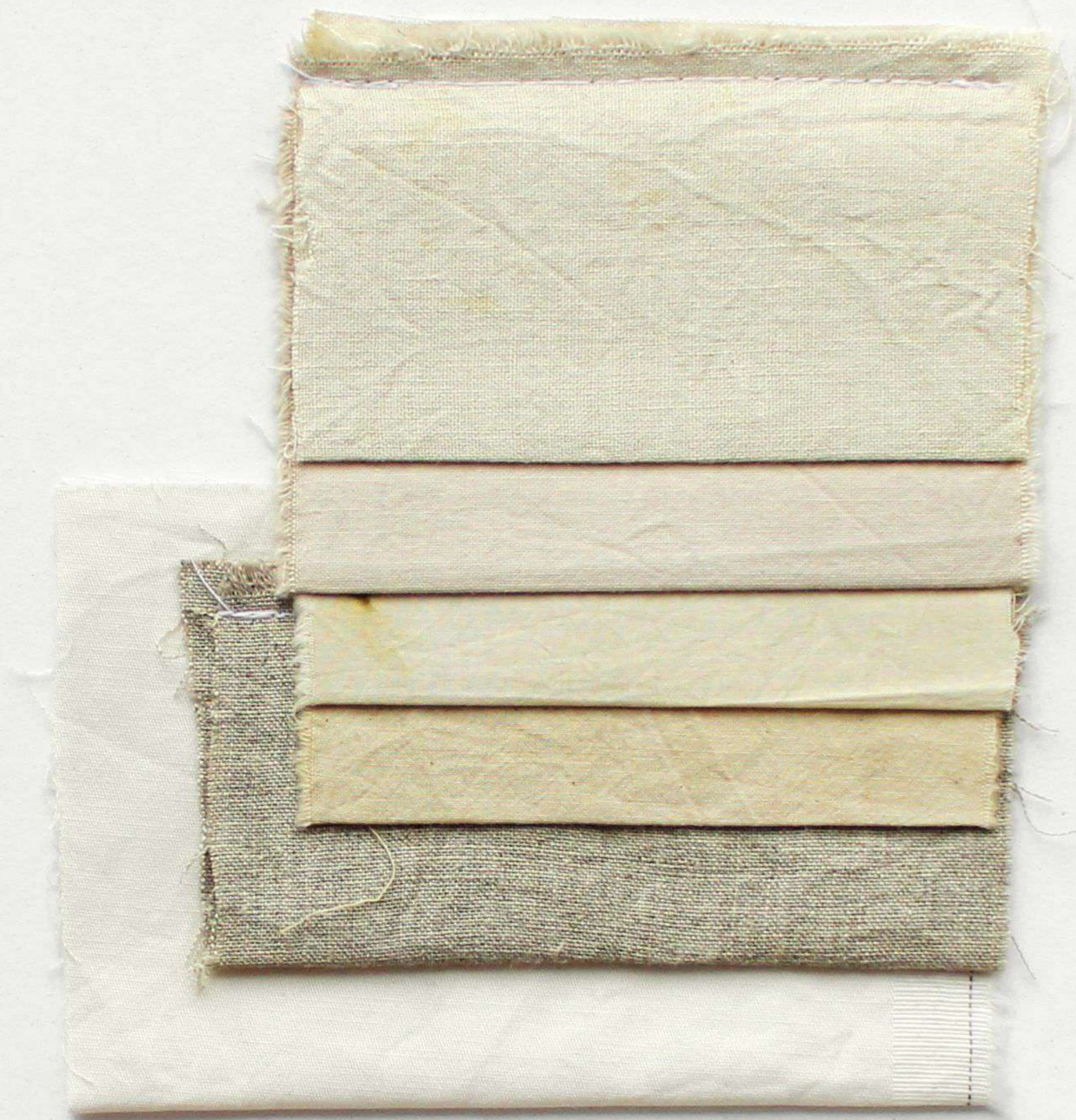
okolice Krosna, podkarpackie

// świeże, tylko liście, zebrane 13.09 //

zbiór: przydomowy ogródek

Woda ze studni z osadem wapiennym.

Tkaniny w kąpielimoczone były ponad dobę.

ODSŁONA 8

jedwab // bez bejcy
konopie // atun
bawełna // bez bejcy
bawełna // atun
bawełna // mleko sojowe
len // bez bejcy

Olena // Kwaśne Drzewo Sauerbaum
Zerbuń, Warmia

// całe ziele, świeże oraz suszone, zebrane w sierpniu //
zbiór: z ogrodu wokół domu

Krwawnik gotowany kilka godzin na wolnym ogniu z przerwami
w garnku ze stali; odwar odcedzony, połączony z atunem, zagotowany ->
dodane próbki gotowane ponownie 1 godzinę na małym ogniu, zostawione na
noc do naciągnięcia.

ODSŁONA 9

bawełna // mleko od krowy
bawełna // mleko od krowy
bawełna // mleko od krowy
bawełna // mleko od krowy
bawełna // mleko od krowy
bawełna // bez bejcy

Ania // ann_przy
Warszawa, Mazowsze

// suszone tegoroczne ziele //
zbiór: dzikie łąki między Wilanowem a Powsinem

Farbowałam bez modyfikacji, próbki były moczone w kąpieli przez całą noc (ok. 12-14h). Tuż po farbowaniu kolory były nieco żywsze, bardziej świetliste, potem (w ciągu ok. 2 tyg.) ściemniały i wyglądają teraz na lekko „brudne”. Zaskoczyło mnie (i zmartwiło), że wyszły nierówności i plamy na próbkach. Nie doświadczyłam tego wcześniej w moich eksperymentach -> farbowałam wtedy próbki niebejcowane. Kąpiel z alunem i potem rozwijana z żelazem. Może to kwestia bejcy?

ODSŁONA 10

bawełna // mleko od krowy
bawełna // mleko sojowe
bawełna+len // sumak
bawełna // bez bejcy
bawełna // bez bejcy
bawełna // mleko sojowe i ałun

Celina

Wrocław, dolnośląskie

// świeże ziele, całe //

zbiór: pas zieleni obok przystanku tramwajowego

Użyłam dosyć małej ilości krwawnika, czyli całej garści, którą można objąć dłoń. Przy rozdrabnianiu unosił się w całym mieszkaniu gorzki zapach, lecz dla mnie przyjemny. Kąpiel z ałunem według przepisu, a próbki moczyłam ok. 18 godzin

ODSŁONA 11

wetna 50% // bez bejcy
len // mleko sojowe
bawełna // bez bejcy
bawełna // sumak
bawełna // alun
bawełna // mleko sojowe

Katarzyna // elysian_7

Jagniątków, dolnośląskie // Karkonosze

// suszone całe ziele, pocięte na mniejsze kawałki //
zbiór: łąka przy wejściu na szlak górski

Wywar z rośliną był podgrzewany w garnku ze stali nierdzewnej, ale już po odcedzeniu i dodaniu siarczanu żelaza, dodaniu próbek, farbowanie odbywało się w garnku szklanym. Samo ziele, podgrzewane w wodzie pachniało pięknie, ziołowo, ale po dodaniu siarczanu zapach zrobił się już nieprzyjemny, bardziej kwaśny, duszący. Kolor wywaru przed dodaniem siarczanu był piękny brązowo-bordowy, potem po dodaniu siarczanu zmienił się w ciemnozieloną "zupę". Próbkę tkanin chwyciły kolor dość szybko, poszczególne rodzaje inne odcienie. Cały proces, do momentu płukania próbek trwał 5 godzin.

ODSŁONA 12

bawełna // mleko sojowe
len // bez bejcy
juta // bez bejcy
bawełna // migdałecznik
bawełna // alun
bawełna // bez bejcy

Anna Czeremcha

Lasomin, mazowieckie

// świeże całe ziele (bez korzeni) //
zbiór: łąka przed domem

Przed pierwszym zagotowaniem rośliny moczyły się przez noc. Leżakowanie i naciąganie szmatek trwało ok. 10h. W domu pachniało gotowanym bobem. W międzyczasie dorzuciłam swoje szmatki i muliny, będą hafty. To była bardzo relaksująca doba z krwawnikiem.

ODSŁONA 13

konopie // bez bejcy
bawełna // bez bejcy
bawełna // mleko od krowy
bawełna // mleko od krowy
bawełna // mleko od krowy
bawełna // mleko sojowe

Kinga i Iza

Olkusz, małopolskie

// suszone kwiaty //
zbiór: łąka nad strumykiem

Suszone kwiaty pocięte na małe kawałki gotowałam przez 2 godziny. Odważyłam tyle ziela ile ważyły tkaniny (1,7g). Przygotowany wywar rozwinęłam siarczanem żelaza i gotowałam stosując metodę all in one przez godzinę. Farbowane próbki pozostawiłam w garze na całą noc. Spowodowało to nierównomierne zabarwienie, ale tego efektu się spodziewałam. Przeczynałam, że w zagięciach kolor będzie ciemniejszy. Farbowanie odbyło się w garnku ze stali nierdzewnej.

ODSŁONA 14

bawełna // mleko sojowe
bawełna // mleko sojowe
len // mleko sojowe
bawełna // alun+mleko sojowe
*bawełna // woda żelazista
*bawełna // woda żelazista

mokosza // Ola Gosztyła-Szost

Krynica-Zdrój, małopolskie

// lekko przysuszone zbierane jako świeże //
zbiór: mochnaczańskie łąki

Ziele gotowane według Twojego przepisu w wodzie deszczowej, później
podzieliłam wywar do dwóch garnków. W jednym podgrzewałam Twoje
próbki przez godzinę i zostawiłam je jeszcze na trzy godziny. W drugim
garnku barwiłam tak samo próbki wcześniej zabójcowane w wodzie
żelazistej „szczawie”.

ODSŁONA 15

bawełna // dąb czerwony
bawełna // migdałecznik
konopie // bez bejcy
bawełna // mleko sojowe
len // sumak
bawełna // bez bejcy

Ania

Kamień, podkarpackie

// lekko podsuszone same kwiaty krwawnika //
zbiór: z pola za domem

Kwiaty krwawnika zagotowałam w garnku metalowym na hydrolacie z kwiatów krwawnika. Ten oto wywar gotował się przez 2h na małym ogniu (dawało krwawnikiem po nosie). Zostawiłam to na 2 dni po czym odcedziłam kwiaty i dodałam pół łyżki siarczanu. Kolor zmienił się w mgnieniu oka. Z zielonkawego na szary, a raczej brązowo-szary z odrobiną zielonego. Pozostawiłam tkaniny na 13 godzin, po czym wyplukałam je i wysuszyłam.

ODSŁONA 16

wełna 50% // bez bejcy
len // migdałecznik
konopie // bez bejcy
bawełna // mleko sojowe
len // bez bejcy
bawełna // bez bejcy

Paulina Maciaszek

Kraków, małopolskie

// suszone ziele zbierane w sierpniu 2020; całe rośliny //
zbiór: łąka i przydrożne pobocza z miejsc. Komańcza

Użyłam całego ziela suszonego, namoczyłam w wodzie z kranu i gotowałam zgodnie z wytycznymi. W Krakowie woda jest dość twarda, ale postanowiłam nie filtrować i zobaczyć efekt. Użyłam garnka emaliowanego. Próbki pozostawiłam do nasycenia na noc, ale zapomniałam o nich rano. Koniec końców moczyły się przez blisko 18 godzin. Roztwór był mocno aromatyczny, ale wraz z zakończeniem „gotowania” szybko wietrzał. Wyjmując próbki z ciemnozielonego płynu spodziewałam się kolorów ciepłych, ale ciemnych. Po wyschnięciu kolor nieco się rozjaśnił. Tkanina została zafarbowana na odcień kiwi/limonka. To była czysta przyjemność i ogromna radość farbować i eksperymentować.

ODSŁONA 17

bawełna // mleko od krowy
bawełna // mleko od krowy
bawełna // mleko od krowy
bawełna // mleko od krowy
bawełna // mleko od krowy
bawełna // migdałecznik

Małgorzata z Grodziska Ryczyn Oława, Dolny Śląsk

// świeże całe ziele //
zbiór: pola za miastem

Do żelaznego garnka, zalane wodą kranówką, „gotowane” ok. 20-25min. Dodałam gałązkę wrotyczu, ma przyjemny ziołowy zapach, próbki moczyłam do rana, tj. ok. 12 godzin. Jedna próbka „wpadła” przy okazji do farbowanej wełny - ciemne owoce - czeremcha, jeżyna, po moczeniu w krwawniku. Z jednej strony materiał jest mocniej zafarbowany, ze względu na to, że po wyjęciu z cieczy próbki suszyły się „schnąc” na brzegu metalowego garnka i ta strona materiału „od garnka” jest ciemniejsza.

ODSŁONA 18

*len+bawełna // serwatka
wełna 50% // sumak
bawełna // bez bejcy
bawełna // mleko sojowe
bawełna // mleko sojowe
bawełna // ałun
konopie // sumak

Ola Kuls

Bormholm, Dania

// suszone ziele //

zbiór: nieużytek

Rozdrobnione ziele zalałam zimną wodą na około 24h, podgrzewałam około 1,5h, zostawiłam na noc w garnku. Rano wyciągnęłam do wysuszenia, wieczorem do kąpieli dodałam ałunu i podgrzałam, próbki zostały w niej na noc.

Dodatkowa próbka to len z bawełną, moczony w wodzie z serwatką przez noc przed farbowaniem. Był wrzucony do kąpieli mokry, od razu po wyciągnięciu z serwatki.

ODSŁONA 19

len // bez bejcy
konopie // sumak
konopie // bez bejcy
len // bez bejcy
bawełna // dąb szypułkowy
bawełna // alun

Beata Hermanowicz

Krześlinek, okolice Siedlec, mazowieckie

// świeże całe rośliny //
zbiór: czysta łąka

Farbowałam zgodnie z instrukcją, bez modyfikacji, ale zaznaczam, że woda, z której korzystałam, jest bardzo twarda i ma sporo żelaza.

ODSŁONA 20

juta // bez bejcy
konopie // bez bejcy
bawełna // bez bejcy
bawełna // bez bejcy
len // bez bejcy
len // bez bejcy

Magdalena

Warszawa, mazowieckie

// suszone kwiaty //
zbiór: pole koło domu

Do sporządzenia wywaru użyłam krwawnika zebranego na polu. Kąpiel odbyła się w dwóch garnkach ze stali nierdzewnej. W mniejszym garnku kąpiel miała mocniejszy kolor i została zlane do miski nierdzewnej na 24h. Wywar z drugiego naczynia wykorzystałam od razu, wrzucając cieńsze materiały. Wybarwiły się one na delikatny odcień khaki. Wywar mocniejszy zabarwił tkaniny na ciemny odcień zieleni. Zapach unoszący się w domu przypominał lekko gotujący się szpinak. To tylko interpretacja i pytania domowników, czy na obiad jest szpinak?

ODSŁONA 21

konopie // migdałecznik
len // migdałecznik
bawełna // migdałecznik
bawełna // mleko sojowe
bawełna // migdałecznik
bawełna // bez bejcy

Monika Simpson // Polna Pracownia

Ujazd, podkarpackie

// świeże ziele - szczyty pędów //
zbiór: podkarpackie łąki

Przed farbowaniem moczyłam próbki w wodzie przez całą noc. Pocięty krwawnik gotował się ok. 2 godziny. Zapach - cudowny! Próbki gotowały się przez godzinę, niektóre wyjęłam wcześniej, część została na kolejne 3 godziny w garnku z alunem. Garnek - stal nierdzewna, woda ze studni.

ODSŁONA 22

bambus // bez zaprawy
jedwab // bez zaprawy
wełna 50% // bez zaprawy
bawełna // mleko sojowe
bawełna // migdałecznik
len // mleko sojowe

Kasia Baranowska

Białystok, podlaskie

// całe ziele nie do końca wysuszone //

zbiór: trawniki miejskie w Białymstoku i nieco z Supraśla

Kąpiel przygotowałam z 4 sporych bukietów ziela. Gotowałam ją 2 godziny i odcedziłam. Próbkę gotowałam w kąpeli przez 2 kolejne godziny i zostawiłam na noc w garnku, by nabrały mocy, ponieważ po dwóch godzinach barwienia były jeszcze blade. Następnego dnia przygotowałam kąpiel z siarczanem żelaza na zimno. Rozpuściłam w niewielkiej ilości letniej wody całą zaprawę, zanurzyłam w niej próbki i odstawiłam na 45 minut. Następnie próbki wypłukałam i wysuszyłam.

ODSŁONA 23

*wełna // siarczan żelaza
bawełna // dąb czerwony
bawełna // sumak
bawełna // mleko sojowe
len // mleko sojowe
len // bez zaprawy
bawełna // atun

Weronika Sędzimir
Męcina, Małopolska

// suszone ziele (zbiór - lipiec 2020) //

zbiór: nieużytek w sąsiedztwie kościoła w Chomranicach

Próbki barwiłam w emaliowanym garnku. W zestawie dostałam sam siarczan żelaza, więc tym razem nie dodawałam atunu.

Dodatkowo przesyłam kilka próbek barwionych w tym roku, ale krwawnikiem zebrany w 2017 r. Zaskoczyły mnie przede wszystkim różnice na próbkach wełnianych zaprawianych siarczanem żelaza.

ODSŁONA 24

*wełna // ałun
*wełna // ałun
*bawełna // dąb+ałun
*len // dąb+ałun
*jedwab // ałun
*wełna // ałun

Agnieszka Kostrzewa

Gloucester, Anglia

// ziele całe świeże //

zbiór: nad strumieniem, Forest of Dean

Wełna, jedwab - przed farbowaniem zaprawione ałunem 10% na zimno przez ok. 4 dni. Len, bawełna - ałun + tanina z liści dębu na gorąco. Połowa ziela fermentowana/moczona przez 3 dni przed gotowaniem. W czasie farbowania nie gotowałam kąpieli, tylko ogrzewałam do ok.90°C. Jako pierwszy pojawił się jasnożółty barwnik, potem stopniowo kolor zmieniał się na ciemniejszy, beż-brąz. Fermentacja sprawiła, że kolor od początku był ciemniejszy. Gwałtowne ogrzanie kąpieli ze świeżego ziela spowodowało również zmianę koloru na ciemniejszy. Pierwszy raz użyłam taniny, wydaje mi się, że za mało. Modyfikacje: siarczan żelaza i siarczan miedzi, poprzez moczenie, bez gotowania.

BARWNIKI KRWAWNIKA

Copyright © Aleksandra Bystry 2020 // Dzikie Barwy

Tkaniny: Dzikie Barwy

Farbowanie: Twórcze Kobiety z Różnych Stron Świata

Projekt i wydruk okładki: Joanna Kurkiewicz // Papier+Druk

Tekst i oprawa: Dzikie Barwy

Papier: ekologiczny crush corn

Album istnieje w jednym egzemplarzu

Do obejrzenia online na stronie: www.dzikiebarwy.com

